

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7Co/128/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1207211621
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Harvancová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1207211621.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Harvancovej a členov senátu Mgr. Adely Unčovskej a Mgr. Niny Dubovskej, v spore žalobcu: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Ivanka pri Dunaji, IČO: 34 014 799, so sídlom A. XX, B. C. D., zastúpený: MAPLE & FISH s.r.o., IČO: 36 718 432, so sídlom Žižkova 22B, Bratislava, proti žalovanému: 1/ LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, IČO: 36 038 351, so sídlom Námestie SNP 8, Banská Bystrica, o vydanie nehnuteľných vecí, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 08.03.2018, č.k. 5C/772/2008-618 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Pezinok zo dňa 26.06.2020, č.k. 5C/772/2008-710, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom výroku I. a závislom výroku II. o trovách konania z r u š u j e a vec sa v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol (výrok I.), žalovanému 1/ priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%, o ktorom rozhodne súd prvej inštancie uznesením súdneho úradníka po právoplatnosti rozhodnutia (výrok II.) a konanie voči žalovaným 2/ až 6/ zastavil s tým, že žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok III.).

2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § 34 ods. 1 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, obvodných pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon o pozemkových úpravách“), ust. § 2 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1 písm. c) a h) a ods. 2, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1 a 3 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „reštitučný zákon“), ust. § 11 zákona č. 218/1949 Sb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom (ďalej len „zákon č. 218/1949 Sb.“), ust. § 132 ods. 1 a 2, § 149 a § 150 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a vecne tým, že žalobca si uplatnil u žalovaného 1/ právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam písomnou výzvou zo dňa 21.04.2006, vo vzťahu ku ktorej súd prvej inštancie skonštatoval, že reštitučná výzva neobsahovala identifikáciu predmetu výzvy, neobsahovala označenie aktuálnych údajov evidencie katastra číslom parcely, druhom pozemku a výmerou, pričom žalobca k výzve nedoložil v lehote do 30.04.2006 žiadne právne relevantné dôkazy o tvrdeniach vo výzve, t.j. nedoložil žiadne pozemkovoknižné vložky (ďalej len „PKV“), nepreukázal existenciu niektorého z reštitučných titulov podľa ust. § 3 ods. 1 reštitučného zákona, iba odkaz na zápis v PKV, ktoré nedoložil. Riadiac sa zásadou určitosti vymedzenia predmetu právnych vzťahov, bola povinnosť označenia nehnuteľností údajmi aktuálnej evidencie nehnuteľností t.j. v stave existujúcom v čase účinnosti reštitučného zákona už vo výzve na navrátenie vlastníctva, najneskôr však do uplynutia lehoty podľa ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona. Žiadna z povinných osôb nemohla ani z technického ani z právneho hľadiska vypracovať prípadnú dohodu o vydaní nehnuteľnosti z údajov, ktoré jej žalobca vo výzve poskytol a ani sama nemohla rozhodnúť, ktorých nehnuteľností sa má výzva týkať. Z úpravy petitu

žaloby pripustenej súdom zo dňa 13.12.2012 vyplýva, že žalovaný v 1/ nie je pasívne legitimovaný, nakoľko pozemky uplatnené v PKV č. XXX E. F. XXX k.ú. B. C. D. nespravuje, spravuje len nehnuteľnosti vo vlastníctve Slovenskej republiky podľa LV č. XXXX, vedených v reg. parcel „C“ p.č. XXX/X ostatné plochy o výmere 544 m², ku ktorej sa viaže predkupné právo štátu na základe z.č. XXX/XX, t.j. jedná sa iba o časť z pôvodnej parc. č. XXX podľa PKV č. XXX, roľa o výmere 17.448 m², pričom žalobca žiadal vydať lesný pozemok o výmere 544 m² s totožným očíslovaním; v reg. parcel „E“ ako p. č. XXX lesné pozemky o výmere 234 m² a p.č. XXX lesné pozemky o výmere 309 m². Jedná sa o celé výmery pozemkov podľa PKV č. XXX, ktoré žalobca u mpč. XXX označuje pod č.p. XXX/X a u mpč. XXX ako p.č. XXX/X. Žalobca neunesol v konaní dôkazné bremeno, týkajúce sa preukázania, že je osobou oprávnenou podľa ust. § 2 ods. 2 reštitučného zákona, podľa ktorého právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky vrátane ich útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu a ktorých nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v období od 08.05.1945 do 01.01.1990. Žalobca v konaní nepreukázal status oprávnenej osoby, keďže podľa potvrdenia o pridelení IČO, vydaného ŠÚ SR vyplýva, že žalobca ako samostatný útvar cirkvi s právnou subjektivitou vznikol dňa 17.11.1994, t.j. v čase, keď už pôvodní pozemnoknižní vlastníci predmet sporu nevlastnili, čo preukazujú aj rozhodnutia vtedajšieho ONV Bratislava-okolie o výkupe pozemkov z r. 1950 a 1960 a ich prídele v prospech Čsl. štátu, uvádzané v PKV č. XXXX a č. XXXX, do ktorých boli pozemky po zmene ich vlastníctva odpísané z pôvodných PKV č. XXX a č. XXX. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nepreukázal svoje pôvodné vlastníctvo u nehnuteľností, zapísaných v PKV č. XXX (mpč. XXX, XXX E. XXX), v ktorých je ako vlastník uvádzaná B. G. a nepreukázal ani právne nástupníctvo po nej. Pozemkovoknižné zápisy v minulosti pri označovaní cirkevných subjektov ako vlastníkov používali výrazy ako kostol, fara, kostolné obročie, cirkevné nadácie, benefícia a pod., samotná cirkev však tieto subjekty do nového „Kódexu kanonického práva“ (CIC 1983) platného od 27.11.1983 neprevzala, nakoľko podľa ust. § 11 zákona č. 218/1949 Sb. - všetok súkromný a verejný patronát nad kostolmi, obročiami a inými cirkevnými ústavmi prechádza na štát. Vychádzajúc z údajov PKV č. XXX E. F. XXX, resp. PKV č. XXXX a č. XXXX v roku 1983 už pôvodní pozemnoknižní vlastníci, t.j. „H. B.“ a „B. G.“ sporné nehnuteľnosti nevlastnili, žalobca tak nespĺňa jednu zo zákonných podmienok na preukázanie statusu oprávnenej osoby, že jemu bolo odňaté vlastnícke právo. V čase podania žaloby žalobca nedisponoval vyhotoveným geometrickým plánom a obmedzil sa na konštatovanie, že takéto zosúladenie bude vykonané, pri špecifikovaní nehnuteľností vychádzal len z v tom čase dostupných dokumentov a materiálov, ktoré označovali výmeru jednotlivých parcel ako „časť parcely“, na základe toho tak žiadal vydanie rozsudku, v ktorom pri jednotlivých parcelách označuje ich výmeru ako „časť parcely“, teda žiada vydať z materiálneho hľadiska nevykonateľný a neurčitý rozsudok, pričom do uplynutia lehoty v zmysle ut. § 5 ods. 3 reštitučného zákona svoj žalobný návrh nezmenil (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ÚS SR“) II. ÚS 419/09-24, ktorým potvrdil rozhodnutie Krajského súdu Trnava sp. zn. 10Co/274/08, rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č.k. 6C 275/2006 a 13C 85/2007). Súd prvej inštancie sa v danom prípade nestotožnil s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 48/2009, že právne úkony reštituentov treba posudzovať s vyššou mierou tolerancie a na výzvu oprávnenej osoby nazerať ako na neformálny úkon písomnej povahy, z ktorého má byť zrejmé, kto ho robí, komu je adresovaný a čoho sa týka. V danom prípade žalobca niekoľkokrát upravoval petit žaloby, niekoľkokrát vzal žalobu späť voči ostatným žalovaným a následne opätovne upravoval petit žaloby, ktorý sa stával až neprehľadným a v rozpore s uplatneným reštitučným nárokom. Archivne materiály predkladané žalobcom o preukazovaní reštitučného nároku až po uplynutí prekluzívnej lehoty, sú samé o sebe rozporné, napr. č.d. XXXX/XX odkazuje na odňatie vlastníckeho práva k majetku Rímskokatolíckej cirkvi v Ivanke pri Dunaji skonfiškovaním podľa vládneho nariadenia č. 104/1945 Zb.n.SNR, ktorému má predchádzať (1950) výmer o výkupe podľa z.č. 46/1948. Geometrický plán z roku 2011 vzhľadom na vykonanú ROEP v roku 2012 nie je dnes aktuálny, žalobca dal zakresliť pozemky, ktoré sú po ROEP vedené na LV č. XXXX vo výlučnom vlastníctve Slovenskej republiky v správe š.p. Lesy SR ako parcela reg. „C“ č. XXXX - ostatné plochy o výmere 544 m² s poznámkou predkupného práva štátu pre výstavbu D1, t.j. s kultúrou ostatná plocha, ktorá netvorí lesný pôdny fond a nevydáva sa. Na základe uvedeného súd prvej inštancie ustálil, že žalobca nemá v súdnom konaní aktívnu vecnú legitimáciu. Súd prvej inštancie tiež poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo 247/2009 v ktorom uvádza: „Z hľadiska interpretácie § 5 ods. 1 z uvedeného zákona to potom znamená, že pre riadne uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva bolo postačujúce, ak v písomnej výzve doručenej povinnej osobe do 30. apríla 2006, boli nehnuteľnosti, ku ktorým sa uplatnilo právo na navrátenie vlastníctva, označené, hoci aj len s odkazom na konkrétne pozemkovoknižné vložky v konkrétnom katastrálnom území, a rovnako bolo postačujúce, ak reštitučný dôvod v zmysle § 3 zákona bol preukázaný hoci

aj len s odkazom na dokument zapísaný v pozemkovoknižných vložkách, z ktorého bol tento dôvod zistiteľný." Žalobca si výzvou zo dňa 21.04.2006, doručenou žalovanému v 1/ uplatnil okrem iného právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, postupne špecifikovaným ako v žalobe, tak v priebehu konania v zmenených petitoch žaloby, pričom zároveň uviedol, že reštitučný titul podľa § 3 reštitučného zákona má vyplývať z príslušnej PKV tvoriacej prílohu výzvy. Z príslušných PKV však nevyplýva žiadny reštitučný titul podľa § 3 reštitučného zákona. V tejto súvislosti súd poukázal na ustálenú judikatúru NS SR v otázke stanovenia minimálnych kritérií pre preukázanie reštitučného titulu oprávnenou osobou podľa reštitučného zákona a následne posúdenia preklúzie práva z dôvodu podľa ust. § 5 ods. 1 predmetného zákona, v zmysle ktorého z hľadiska interpretácie § 5 ods. 1 reštitučného zákona, pre riadne uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva bolo postačujúce, ak reštitučný dôvod v zmysle ust. § 3 bol preukázaný len odkazom na dokument zapísaný v PKV, z ktorého bol tento dôvod zistiteľný. Z PKV existencia akéhokoľvek reštitučného titulu vo vzťahu k uplatneným parcelám nie je zistiteľná a z uvádzaného je zjavné, že reštitučný titul podľa ust. § 3 vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti nemožno považovať za preukázaný v prekluzívnej lehote podľa ust. § 5 reštitučného zákona. Súd prvej inštancie preto konštatoval, že právo žalobcu na navrátenie vlastníckeho práva v súlade s ust. § 5 ods. 1 veta druhá reštitučného zákona vo vzťahu k sporným nehnuteľnostiam zaniklo, t.j. sa prekludovalo. Žalobcom uvádzaná skutočnosť, že k prevodu vlastníctva na štát dotknutých parciel pravdepodobne došlo, nebola zo strany žalobcu preukázaná v reštitučnej výzve adresovanej žalovanému 1/ na navrátenie vlastníctva k dotknutej nehnuteľnosti zo dňa 21.04.2006. Súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 145 ods. 2 CSP po čiastočnom späťvzati žaloby voči žalovaným 2/ až 6/ (v zmysle opravného uznesenia č.k. 5C/772/2008-710) z opatrnosti uvedenú skutočnosť zakomponoval do výroku rozhodnutia, a to i napriek skutočnosti, že konanie voči nim bolo zastavené za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 255 ods. 1 a 262 ods. 2 CSP a plne úspešnému žalovanému 1/ priznal právo na náhradu trov konania podľa pomeru úspechu v súdnom spore, t.j. 100%, o ktorom nároku rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vyšší súdny úradník samostatným uznesením.

3. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie v rozsahu výrokov I. a II. z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP, t.j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, na podklade vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, svoje závery ani dostatočne neodôvodnil, následkom čoho je napadnutý rozsudok zmätočný a postupom súdu prvej inštancie bol žalobca vylúčený z práva na súdnu ochranu. Žalobca žiadal odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na nové konanie, alebo alternatívne rozsudok zmeniť tak, že žalobe vyhovie a žalobcovi prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%; zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie o tom, že si v prekluzívnej lehote neuplatnil riadne a včas svoj nárok kvalifikovanou reštitučnou výzvou a nepreukázal reštitučný titul. Podľa názoru súdu prvej inštancie, pre riadne uplatnenie práva bolo nevyhnutné, aby žalobca presne identifikoval nehnuteľnosti podľa ich zápisu v katastri nehnuteľností (označenie parcelného čísla, druhu pozemku a ich výmery) a doložil PKV spolu s výzvou. Žalobca namietal, že reštitučný zákon v súvislosti s uplatnením nároku reštitučnou výzvou neukladá žiadne konkrétne požiadavky na jej obsahovú stránku, preto nebolo povinnosťou žalobcu, aby vo výzve identifikoval nehnuteľnosti tak, ako to stanovil súd prvej inštancie. Vyžadovanie týchto náležitostí (parcelné číslo, druh pozemku a výmera) znamená nielen nedovolenú sudcovskú tvorbu práva, ale aj ukládanie povinností nad rámec zákona. Ustálenou súdnou praxou NS SR a ÚS SR bolo opakovane potvrdené, že pre riadne uplatnenie práva postačuje, aby vo výzve boli nehnuteľnosti označené odkazom na PKV a katastrálne územie. Rovnako nesúhlasil s tým, že v prekluzívnej lehote nepreukázal reštitučný titul. Žalobca vo výzve pri vymedzení reštitučného titulu odkázal na ustanovenie reštitučného zákona a zápis v PKV. V tejto súvislosti opätovne poukázal na judikatúru NS SR a ÚS SR, podľa ktorých bolo postačujúce, ak oprávnená osoba reštitučný dôvod označila odkazom na zápis v PKV, z ktorého je tento zistiteľný. Zo zápisov v PKV, k prechodu vlastníctva na štát došlo odňatím bez náhrady postupom podľa zákona č. 46/1948 Sb., čo je reštitučný dôvod podľa ust. § 3 ods. 1 písm. c) reštitučného zákona a na podklade výmeru ONV Bratislava - okolie č. 611-7/2-1950. Súd prvej inštancie preto neúplne zistil skutkový stav veci, keď stanovil, že v PKV nie je vyznačený zápis o poštátnení, a teda nie je zistiteľný reštitučný dôvod. Reštitučný (ani iný) zákon nevyžadujú od oprávnenej osoby, aby spolu s výzvou predložila PKV ani poštátňovacie

rozhodnutia. Požiadavka predložiť PKV zo strany oprávnenej osoby nie je zákonom stanovená, keď PKV sú verejné listiny. Žalobca má za to, že svoju aktívnu legitímáciu v konaní preukázal viacerými dôkazmi (PKV č. XXX a č. XXX k. ú. B. C. D., výmer ONV Bratislava - okolie č. 611-7/2-1950 čd 1932/60, Uznesenie Ľudového súdu Bratislava-okolie, Uznesenie čd 1259/50, potvrdenie Rímskokatolíckej cirkvi, Bratislavskej arcidiecézy zo dňa 17.10.2016 číslo 4396/2016, potvrdenie MK SR zo dňa 03.10.2016 číslo MK-3369/2016-260/12090). V PKV sú ako vlastníci pozemkov zapísaní G. I. B. E. H. I. B.. V danej dobe nebola pochybnosť o tom, že ide o cirkevný majetok a ako cirkevný majetok sa tento aj poštátnil. Rímskokatolícka cirkev je subjektom sui generis a ako taká je oprávnená výlučne rozhodovať o svojich subjektoch a o vlastníckom práve k svojmu majetku. V tomto prípade si cirkev určila, že oprávneným subjektom k žalovaným nehnuteľnostiam je práve žalobca. Žalobca ďalej odkázal na čl. 2 ods. 1 Základnej zmluvy uzavretej medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou, ktorá je uverejnená v oznámení Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 326/2001 Z.z., ktorá má prednosť pred zákonmi. Nesúhlasil s tvrdením, že žalobca vznikol až dňa 17.11.1994. Nielenže potvrdenie Štatistického úradu SR o pridelení IČO nemá konštitutívne účinky vo vzťahu k jednotlivým subjektom, ale Štatistický úrad SR ani nie je oprávnený rozhodnúť o vzniku útvaru Rímskokatolíckej cirkvi. V archívnych dokumentoch sa už v r. 1324 spomína farnosť v Ivanke a zmienky o kostole sú v listine z r. 1337. Žalobca kontinuálne existuje ako útvar Rímskokatolíckej cirkvi minimálne od r. 1324 a k dnešnému dňu nijakým spôsobom nezankoval. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že v minulosti vystupoval pod rôznymi názvami (H., H. J., E. C.), keďže žiaden právny predpis neupravoval označenie cirkevných subjektov v PKV. Žalobca je tým subjektom, ktorý utrpel majetkovú škodu následkom odňatia vlastníctva. Žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.08.2014 sp. zn. 14Co/145/2012-718 v obdobnej veci a aj na uznesenie NS SR zo dňa 28.10.2010 spisová značka 1 Cdo 48/2009, v ktorom NS SR zaujal stanovisko k definícii pojmu „oprávnená osoba“ podľa ust. § 2 ods. 2 reštitučného zákona, podľa ktorého nie len cirkev sama je výlučným nositeľom subjektívneho práva, aj takéto právo má aj útvar cirkvi, ktorý má právnu subjektivitu a otázka, ktorý útvar cirkvi má v jej mene v konkrétnom konaní pred súdom konať, nie je otázkou aktívnej legitímácie. Žalobca preukázal splnenie podmienky svojej aktívnej legitímácie a rovnako je daná aj pasívna legitímácia žalovaného podľa ust. § 4 ods. 1 reštitučného zákona. Nehnuteľnosti, vydania ktorých sa žalobca v konaní domáha, sú zapísané v prospech Slovenskej republiky a v správe žalovaného 1/ (LV č. XXXX), teda žalovaný 1/ je povinnou osobou. Pasívna legitímácia žalovaného 1/ je založená samotným reštitučným zákonom ako lex specialis, ktorý obsahuje zákonnú delegáciu a zákonné zmocnenie udelené správcovi nehnuteľností vo vlastníctve štátu konať v mene štátu vo veciach navrátenia nehnuteľností v zmysle reštitučného zákona. Poukázal na rozhodnutie rozsudok NS SR z 29.06.2004, sp. zn. 1 SŽ-o-KS 2/04, podľa ktorého dohoda uzatvorená po uplynutí zákonnej lehoty je platná, čím potvrdil, že márnym uplynutím lehoty sa na postavení povinnej osoby nič nezmenilo. K záveru súdu prvej inštancie, že parcela CKN č. XXX/X, druh pozemku ostatné plochy, o výmere 544 m², ktorá je v súčasnosti tiež zapísaná na LV č. XXXX, k.ú. B. C. D. netvorí lesný pôdny fond a nevydáva sa žalobca uviedol, že reštitučný zákon v ust. § 2 ods. 1 písm. c) nevyžaduje, aby išlo o nehnuteľnosť vedenú v katastri nehnuteľností ako lesný pozemok, ale o nehnuteľnosť tvoriacu lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby súvisiace s ním a parcela č. XXX/X túto podmienku jednoznačne spĺňa. Rozhodujúci je práve skutočný stav pozemku a nie druh evidovaný v katastri nehnuteľností. V konaní nebol predložený žiaden dôkaz o tom, že by išlo o pozemok, ktorý nemožno vydať a súd prvej inštancie nevykonal navrhovaný dôkaz (obhliadku predmetnej parcely). Pokiaľ ide o poznámku predkupného práva, táto nespôsobuje zákonnú prekážku vydania predmetnej nehnuteľnosti v zmysle reštitučného zákona, nakoľko nie je naplnená žiadna hypotéza podľa ust. § 6 reštitučného zákona. V prípade vydania tejto parcely sa štát so žalobcom vysporiada tak, ako s akýmkoľvek iným vlastníkom nehnuteľnosti, ktoré sú plánované na výstavbu D1. Podľa žalobcu došlo k porušeniu princípu právnej istoty a zásady rovnosti účastníkov, keď sa súd prvej inštancie na jednej strane stotožnil s tvrdeniami žalovaného 1/ o tom, že žalobca nesplnil podmienky predpokladané reštitučným zákonom, na druhej strane sa vôbec nevysporiadal s námietkami a dôkazmi žalobcu, ktoré uvedené argumenty nielen spochybovali, ale aj vyvrátili.

4. Žalovaný 1/ sa k odvolaniu žalobcu vyjadril v podaní zo dňa 27.06.2018 tak, že napadnutý rozsudok považuje za správny a žiadal, aby ho odvolací súd potvrdil, pretože žalobca svojou argumentáciou nepreukázal opodstatnenie žiadneho z tvrdených odvolacích dôvodov. Osobitne poukázal na odvolanie dôvody v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) a písm. d) CSP, ktoré síce žalobca v odvolaní vo všeobecnosti označil, ale ich danosť explicitne netvrdil ani nekonkretizoval. Súd prvej inštancie sa s otázkou nedostatku aktívnej legitímácie vyrovnal vecne správne. Žalobca nemal nikdy v histórii právnu subjektivitu a získal ju až dňa 17.11.1994. Doložený historický článok, ktorého autora nie je

možné zistiť, bol zverejnený na internetovej stránke žalobcu a zrejme je aj jeho spoluautorom. V PKV boli ako vlastníci dotknutých pozemkov zapísané subjekty s označením „G. I. B.“ E. „H. I. B.“ (K. L. I. B.). Takto označené subjekty mohli byť v zmysle Kódexu kanonického práva z r. 1917 samostatnými cirkevnými právnickými osobami. Fary nikdy nemali postavenie cirkevných právnických osôb, ale boli a sú len administratívnym miestom s podobným postavením ako má napríklad obecný úrad. Pokiaľ boli subjekty s označením „G. I. B.“ E. „H. I. B.“ (pozn. správne L. I. B.) zapísané ako vlastníci dotknutých nehnuteľností, je potrebné vychádzať z predpokladu, že mali právnu subjektivitu, odlišnú od subjektivity neskôr vzniknutého subjektu H. B. C. D.. Zo žiadneho z vykonaného dôkazu nevyplýva, že by subjekty „G. I. B.“ E. „H. I. B.“ zanikli niektorým zo spôsobov podľa Kódexu kanonického práva z roku 1983. Žalobca nemôže byť právnym nástupcom po cirkevnej právnickej osobe, ktorej zánik nebol v konaní preukázaný, preto žalobca nemá aktívnu vecnú legitimáciu podľa ust. § 2 ods. 2 reštitučného zákona a nie je oprávnenou osobou. Žalobca v rozhodnom období nemal právnu subjektivitu a pokiaľ sa dovoľáva nástupníctva po uvedených pozemkníkných vlastníkoch (L. I. B. E. G. I. B.) musí preukázať, že tieto cirkevné právnické osoby zanikli a ich právnym nástupcom je práve žalobca.

5. Dňa 27.10.2020 zaslal žalovaný 1/ doplnenie vyjadrenia k odvolaniu žalobcu, v ktorom uviedol, že dňa 21.09.2020 mu bol doručený rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/162/2019 zo dňa 29.07.2020, z ktorého vyplýva, že spôsobilým predmetom navrátenia vlastníctva podľa reštitučného zákona nie je iná než poľnohospodárska pôda a lesný pôdny fond. Nie je preto podľa žalovaného 1/ možné navrátiť vlastníctvo k pozemkom vedeným v katastri nehnuteľností ako zastavané plochy alebo ostatné plochy tak, ako požaduje žalobca. Tiež poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/169/2016 zo dňa 14.06.2018, podľa ktorého za rozhodujúci stav pre účely posudzovania druhu pozemkov je potrebné považovať stav v čase nadobudnutia účinnosti reštitučného zákona, poťažme stav v čase urobenia tzv. výzvy. Z uvedeného záveru vyplýva zároveň aj nemožnosť vykonávania geodetických obhliadok ex post, pričom NS SR polemizuje so samotnou možnosťou meniť druh pozemkov zapísaných v katastri nehnuteľností na základe obhliadky v teréne mimo postupu zákona č. 220/2004 Z.z.

6. K vyjadreniu žalovaného 1/ sa vyjadril žalobca v podaní zo dňa 15.11.2021 a uviedol, že uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo/169/2016, ktoré bolo aj publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR, bolo následne nálezom ÚS SR zo dňa 30.03.2021, č. k. III. ÚS 46/2020-71 zrušené a vec vrátená NS SR na ďalšie konanie. Uznesenie sp. zn. 7Cdo/169/2016 tak možno považovať za nulité, neexistujúce, navyše sa podľa žalobcu jedná o rozhodnutie ojedinelé a v rozpore aj s jednoznačnou judikatúrou ÚS SR (napr. nález ÚS SR III. ÚS 342/2017-54 zo dňa 25.10.2017, uznesenie ÚS SR zo dňa 04.02.2015 č.k. II. ÚS 71/2015-31), ktorá zastáva názor, že podstatným pre posúdenie spôsobilosti predmetu vydania v zmysle reštitučného zákona je skutočný stav nehnuteľností a nie ich zápis evidovaný v katastri nehnuteľností. Rozsudok NS SR sp. zn. 2Cdo/162/2019, na ktorý žalovaný 1/ poukazoval, vychádza v relevantnej otázke spôsobilosti predmetu vydania v celom rozsahu z vyššie uvedeného uznesenia sp. zn. 7Cdo/169/2016 ako nosného rozhodnutia v tejto otázke. Navyše, v predkladaných rozhodnutiach NS SR sa rieši otázka poľnohospodárskej pôdy s odkazom na osobitné zákony o poľnohospodárskej pôde (napr. zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy), nie otázka vydania lesných pozemkov, resp. pozemkov tvoriacich lesný pôdny fond. Čo sa týka spôsobilosti predmetu vydania, v prípade žalovaných nehnuteľností, dve parcely č. XXX E. XXX sú ako lesné pozemky aj evidované a teda doslovne spĺňajú definíciu nehnuteľností, ku ktorým sa vlastnícke právo navracia podľa ust. § 2 ods. 1 písm. c) reštitučného zákona. Parcela č. XXX/X evidovaná ako ostatné plochy rovnako spadá pod ust. § 2 ods. 1 písm. c) reštitučného zákona, nevyžaduje sa aby išlo o nehnuteľnosť vedenú v katastri nehnuteľností ako lesný pozemok, ale o nehnuteľnosť tvoriacu lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby súvisiace s ním, čo táto parcela spĺňa. Geometrickým plánom č. XX/XXXX pre k. ú. B. C. D. bol preukázaný skutočný stav pozemku parcely č. XXX/X a to, že ide o lesný pozemok, pričom rozhodujúci je práve skutočný stav pozemku a nie druh evidovaný v katastri nehnuteľností (rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo 238/2013 zo dňa 28.07.2014). V konaní nebol predložený žiadny dôkaz, že by išlo o pozemok, ktorý nemožno vydať, pričom súd prvej inštancie nevykonal navrhovaný dôkaz na preukázanie skutočného stavu pozemku. Skutočnosť, že farnosti nemali podľa CIC 1917 právnu subjektivitu neznamená, že nie je daná aktívna legitimácia žalobcu. Žalobca preukázal, že v čase poštátnenia existoval pod iným názvom. Zopakoval, že cirkevné subjekty v minulosti vystupovali pod rôznymi označeniami, ale vždy išlo o vždy išlo o majetok žalobcu, avšak aj vzhľadom na úpravu v CIC 1917 bol v PKV zápis v prospech fary (kostola) a školy. Ani v súčasnosti nenájdeme v katastri nehnuteľností zápis vlastníckeho práva v prospech kostola či cirkevnej školy, hoci tieto naďalej existujú a vykonávajú činnosť. Vlastnícke právo je zapísané buď v prospech farnosti alebo arcidiecézy, preto

žalobca považuje námietku o preukazovaní zániku fary (kostola) či školy, ktorí sú uvedení v PKV, za irelevantnú. Zdôraznil, že neexistuje žiaden iný subjekt ktorý by si uplatňoval nárok k dotknutým nehnuteľnostiam alebo rozporoval nárok žalobcu.

7. Žalovaný 1/ sa k vyjadreniu žalobcu viac nevyjadril.

8. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a § 378 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je podané dôvodne.

9. V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou domáhal navrátenia vlastníctva k nehnuteľnostiam podľa reštitučného zákona. Žalobca ako pôvodný vlastník nehnuteľností výzvou zo dňa 21.04.2006, doručenou žalovanému 1/ dňa 27.04.2006, vyzval žalovaného 1/ podľa reštitučného zákona na navrátenie a vydanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v k.ú. B. C. D. vedených v PKV č. XXX E. XXX, v k.ú. B. v PKV č. XXX, XXX, XXX, XX, XXX E. I. L.M. N. v PKV č. XXX. Vo výzve žalobca označil číslo PVK, katastrálne územie a reštitučný dôvod označil odkazom na pripojené PVK. Nakoľko žalovaný 1/ na základe reštitučnej výzvy dobrovoľne nevydal predmetné nehnuteľnosti, uplatnil si žalobca svoj nárok žalobou na súde dňa 27.04.2007.

10. V priebehu konania žalobca niekoľkokrát menil a spresňoval žalobný petit, rovnako niekoľkokrát zobral žalobu v časti späť. Z podania žalobcu zo dňa 20.10.2016 v spojení s podaním zo dňa 02.05.2017 a 11.12.2017 (spresnenie s ohľadom na aktuálny stav zápisu dotknutých nehnuteľností v katastri nehnuteľností) vyplýva, že predmetom konania zostal nárok žalobcu voči žalovanému 1/ na vydanie a navrátenie vlastníctva vo vzťahu k pozemkom v k.ú. B. C. D., zapísaným na LV č. XXXX pre k.ú. B. C. D.: (i) parc. registra „E“ č. 828, lesný pozemok o výmere 234 m² (pôvodne zapísaná v PKV č. 1042, pred odčlenením v PKV č. XXX), (ii) parcela registra „E“ č. XXX, lesný pozemok o výmere 309 m² (pôvodne zapísaná v PKV č. XXXX, pred odčlenením v PKV č. XXX) a (iii) parcela registra „C“ č. XXX/X, zastavaná plocha a nádvorie (pozn. odvolacieho súdu: podľa LV č. XXXX k.ú. B. C. D. ku dňu 02.05.2017 (č.k. XXX) evidovaná ako „ostatné plochy“) o výmere 544 m² (pôvodne zapísaná v PKV č. XXXX, pred odčlenením v PKV č. XXX), B. na základe geometrického plánu č. 94/2007, vyhotoveného dňa 14.11.2007 O. P. P., autorizovaného B. B. Q., autorizovaným geodetom a kartografom dňa 14.11.2007 a úradne overeného Správou katastra Senec dňa 13.02.2008 pod č. 2029/2007. V konaní nebolo sporné (a vyplýva aj z LV č. XXXX pre k.ú. B. C. D.), že žalovaný 1/ vykonáva správu k predmetným nehnuteľnostiam vo vlastníctve Slovenskej republiky.

11. Podľa ust. § 2 ods. 1 reštitučného zákona, vlastnícke právo sa vracia k nehnuteľným veciam, ktoré tvoria

- a) poľnohospodársku pôdu
- b) hospodárske budovy a iné stavby patriace k pôvodnej hospodárskej usadlosti,
- c) lesný pôdny fond, hospodárske stavby a ostatné stavby súvisiace s ním,
- d) podiely spoločnej nehnuteľnosti.

12. Podľa ust. § 2 ods. 2 reštitučného zákona, právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam podľa odseku 1 môže uplatniť oprávnená osoba, ktorou je registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky vrátane ich útvarov, ktoré majú právnu subjektivitu, ktorých nehnuteľná vec prešla do vlastníctva štátu, obce v období od 8. mája 1945, židovským náboženským obciam od 2. novembra 1938 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 3.

13. Podľa ust. § 3 ods. 1 písm. c) a h) reštitučného zákona, oprávnenej osobe sa navráti vlastníctvo k nehnuteľným veciam, ktoré prešli do vlastníctva štátu alebo obce na základe (c) odňatia bez náhrady postupom podľa zákona č. 142/1947 Zb. o revízii prvej pozemkovej reformy alebo podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme (trvalej úprave vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde), (h) prevzatia bez právneho dôvodu.

14. Podľa ust. § 4 ods. 1 reštitučného zákona, povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti tohto zákona spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží.

15. Podľa ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona, právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba písomnou výzvou voči povinnej osobe do 30. apríla 2006, ak v tejto lehote preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v tejto lehote právo zaniká. Podľa ust. § 44 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

16. Podľa ust. § 5 ods. 2 reštitučného zákona, ak povinná osoba nevyhovie písomnej výzve podľa odseku 2 alebo ak jej sídlo nie je známe, môže oprávnená osoba uplatniť svoje nároky na súde v lehote 12 mesiacov od doručenia písomnej výzvy, inak právo zaniká.

17. V prejednávanej veci bola sporná otázka aktívnej legitimácie žalobcu, posúdenie perfektnosti výzvy žalobcu podľa ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona, vrátane preukázanie reštitučného titulu uplatneného žalobcom podľa ust. § 3 reštitučného zákona a charakter pozemkov pre posúdenie spôsobilosti ich vydania podľa ust. § 2 reštitučného zákona.

18. Pokiaľ ide o záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobca nepreukázal, že je v konaní oprávnenou osobou podľa ust. § 2 ods. 2 reštitučného zákona, tento je záver nie je podľa odvolacieho súdu správny. Podľa rozhodnutia NS SR publikovaného v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod R 29/2011 (uznesenie NS SR z 28.10.2010 sp. zn. 1 Cdo 48/2009): „Za nehnuteľný majetok gréckokatolíckej cirkvi považoval právny poriadok účinný v tzv. rozhodnom období vymedzenom v osobitnom predpise * (*§ 2 ods. 2 zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam) nielen majetok zapísaný v pozemkovej knihe ako vlastníctvo tejto cirkvi alebo jej zložky a majetok zapísaný ako vlastníctvo konkrétnych gréckokatolíckych inštitúcií (napr. nadácií, kostolov, fondov, spolkov), ale tiež majetok zapísaný ako vlastníctvo akejkoľvek gréckokatolíckej inštitúcie. V uvedenom období bolo potrebné majetok gréckokatolíckej školy považovať za majetok gréckokatolíckej cirkvi“.

19. Obdobne, Krajský súd v Trnave v rozhodnutí sp. zn. 23Co/416/2017 zo dňa 20.08.2018 dospel k záveru, že farnosť Pastúchov má právnu subjektivitu: „Ministerstvo kultúry SR, cirkevný odbor ako ústredný orgán štátnej správy vo veciach cirkví a náboženských spoločností potvrdilo dňa 21.8.2008, že Rímskokatolícka cirkev je v Slovenskej republike v zmysle z.č. 308/1991 Zb. registrovanou cirkvou. Pri skúmaní právnej subjektivity organizačných zložiek je treba vychádzať z ich vnútorných predpisov. Ďalej sa v potvrdení uvádza, že farnosti sú právnymi nástupcami rímskokatolíckych fondov, školských fondov, fár, kostolov, oltárnictiev, obročí a iných rímskokatolíckej cirkvi patriacich fundácií a základnín majúcich podstatu rímskokatolíckej cirkvi vlastnú. Prechádza na ne všetok hnutelný aj nehnuteľný majetok zapísaný v pozemkovej knihe alebo v katastri nehnuteľností.“ Z uvedeného dôvodu vyžadovanie preukazovania zániku pôvodných vlastníkov G. I. B. E. H. I. B. a právneho nástupníctva žalobcu po nich je neprimerané a nedôvodné. Pokiaľ sú na PKV č. XXX E. F. 145 (C. F. XXXX E. F. XXXX) E. vlastníci pozemkov zapísaní Škola v Ivanke a H. I. B. (L.), nie je pochybnosť o tom, že ide o cirkevný majetok Rímskokatolíckej cirkvi a že ako cirkevný majetok sa tento aj pošátnil.

20. Ust. § 2 ods. 2 reštitučného zákona v otázke právnej subjektivity jednotlivých cirkví a náboženských spoločností odkazuje na zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností, ktorý priznáva právnu subjektivitu všetkým cirkvám a náboženským spoločnostiam registrovaných štátom (§ 4 ods. 3). Je nesporné, že Rímskokatolícka cirkev bola na území SR štátom uznaná cirkev aj v období, ktoré je podľa reštitučného zákona rozhodné pre zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, a bola pôvodným vlastníkom aj tých nehnuteľností, ktoré boli v čase odňatia štátom vedené v pozemkovej knihe, a vydania ktorých sa žalobca domáha. Rímskokatolícka cirkev je aj v súčasnosti uznanou a registrovanou cirkvou, a len jej výlučným právom je rozhodovanie o svojom cirkevnom majetku. Jedine cirkev môže rozhodnúť, ktorý útvar s právnou subjektivitou bude za ňu konať, resp. rozhodnúť o tom, ktorý z jej útvarov bude vlastníkom jej majetku. Preto pokiaľ sama rozhodla, že žalobca je oprávneným subjektom (s právom nástupníctva) vo vzťahu k nehnuteľnostiam vedeným v PKV č. XXXX a č. XXXX v k. ú. B. C. D., je toto právo potrebné rešpektovať, pretože Slovenská republika sa k tomu zaviazala v Základnej zmluve uzavretej so Svätou stolicou. Je teda výlučným rozhodnutím samotnej Rímskokatolíckej cirkvi, koho určí za právneho nástupcu po pôvodnom vlastníkovi a kto si v zmysle reštitučného zákona bude uplatňovať reštitučný nárok na vydanie nehnuteľností. Ako správne zdôrazňuje žalobca, Základná zmluva uzavretá so Svätou stolicou, je typom zmluvy podľa čl. 7 ods.

5 Ústavy SR, ktorá má prednosť pred zákonmi SR. Navyše, žalobca svoje právo oprávnenej osoby v konaní preukazoval potvrdením Rímskokatolíckej cirkvi, Bratislavskej arcidiecézy zo dňa 23.04. 2017 číslo 2221/07 (č.l. 12) a z 17.10.2016 číslo 4396/2016 (č.l. 449), potvrdením Ministerstva kultúry SR zo dňa 03.10.2016 číslo MK-3369/2016-260/12090 (č.l. 450).

21. Pri skúmaní splnenia zákonom stanovených podmienok oprávnenej osoby je taktiež potrebné vychádzať aj zo zmyslu a účelu reštitučného zákonodarstva, ktorým v zmysle právneho názoru ÚS SR vysloveného v uznesení sp. zn. III. ÚS 373/2012-23 z 23.08.2012, nemôže byť znemožnenie nadobudnutia (prípadne navrátenia) vlastníckeho práva registrovaným cirkvám a náboženským spoločnostiam so sídlom na území Slovenskej republiky (vrátane ich jednotlivých útvarov), k nehnuteľnému majetku, ktorý prešiel do vlastníctva štátu, alebo obce v období neslobody spôsobom uvedeným v § 3 zákona o navrátení vlastníctva, ale dosiahnutie takého právneho stavu usporiadania majetkových práv k týmto nehnuteľnostiam, aký by nepochybne existoval, ak by k zavŕšeniu procesov vyporiadania a správy nehnuteľných majetkov v rámci zmien organizačných útvarov dotknutej cirkvi, alebo náboženskej spoločnosti nezabránilo obdobie neslobody, ktorého následky majú byť uvedeným zákonom zmiernené. Uvedený zmysel a účel reštitučného zákona (ale v zásade aj celého reštitučného zákonodarstva) vyplýva z ideálov spravodlivosti, ktoré ním majú byť naplnené a v jednotlivých prípadoch spravidla odôvodňujú extenzívny výklad aplikovaných zákonných ustanovení.

22. Skutočnosti vyplývajúce z predložených listinných dôkazov, ako aj právne názory NS SR a ÚS SR a účel reštitučného zákona v danej veci podľa názoru odvolacieho súdu dostatočne odôvodňujú záver, že žalobca je osobou oprávnenou podľa ust. § 2 ods. 2 reštitučného zákona ako aj záver o jeho aktívnej legitimácii v tomto konaní.

23. Čo sa týka pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 1/, táto je daná tak, ako to vyplýva LV č. XXXX pre k.ú. B. C. D., kde ako vlastník je zapísaná Slovenská republika a žalovaný 1/ vykonáva správu nehnuteľností. Pasívnu legitimáciu žalovaného 1/ je potrebné posúdiť a vyvodiť z reštitučného zákona, nakoľko podľa ust. § 4 ods. 1 reštitučného zákona, povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti tohto zákona spravuje nehnuteľnú vec vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo ju drží. Jazykový a logický výklad uvedeného ustanovenia nasvedčuje tomu, že tu ide o dve možnosti označenia povinnej osoby a charakteristiky, ktoré jej uvedený zákon dáva a umožňuje, aby oprávnená osoba uplatnila svoj nárok proti povinnej osobe, ktorá zároveň môže spravovať a držať nehnuteľnú vec, alebo môže túto vec len spravovať alebo len držať. Žalovaný 1/ ako správca ako držiteľ nehnuteľností je preto v zmysle reštitučného zákona osobou povinnou (viď aj uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 71/2015 z 04.02.2015).

24. Neušlo pozornosti odvolacieho súdu, že žalovaný 1/ v priebehu konania namietal aj to, že vo vzťahu k pozemkom, ktorých vydania sa žalobca domáha, bolo konanie právoplatne zastavené dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby žalobcom. Je potrebné prisvedčiť žalovanému 1/, že žalobca viackrát menil žalobu a zároveň ju bral čiastočne späť. Z uznesenia č.k. 5C/772/2008-184 z 30.09.2010 vyplýva, že konanie bolo voči žalovanému 1/ zastavené o.i. v časti nehnuteľností parc. č. XXX pôvodne vedenej v PKV č. XXX pre k.ú. B. C. D. a parc. č. XXX E. XXX pôvodne vedenej v PKV č. XXX pre k.ú. B. C. D.. Z pozemnoknižných zápisov vyplýva, že uvedené parc. č. XXX, XXX E. XXX boli z PVK č. XXX a č. XXX prevedené do PKV č. XXXX a č. XXXX, vo vzťahu ku ktorým si žalobca svoj nárok uplatňoval naďalej a boli uplatnené aj pôvodne žalobcom v žalobe. Napriek nie procesne perfektnému postupu žalobcu a súdu prvej inštancie, bolo v konaní nepochybné, vydania ktorých pozemkov sa žalobca domáha (vrátane uvedených) a išlo z jeho strany o (aj opakované) spresnenie ich označenia alebo identifikácie. Z úkonov strán sporu a súdu prvej inštancie v priebehu konania nebolo ale sporné a pochybné, o akom predmete konania sa koná a pripustenie argumentácie žalovaného 1/ by za daných okolností bolo formalistické a v rozpore s účelom reštitučného zákona.

25. Odvolací súd poukazuje aj na to, že pri rozhodovaní o žalobcom požadovanom nároku je potrebné prihliadať na aktuálny stav zápisu v katastri nehnuteľností a túto skutočnosť zohľadniť v príp. výroku rozhodnutia. Takto prípade vykonaná zmena žalobcom navrhovaného petitu žaloby nie je porušením zásady ne ultra petitum, a to s poukazom na nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 122/2012 z 03.10.2012: „Z viazanosti súdu petitom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, ako sa domáhajú. Zásada viazanosti súdu petitom bude vyžadovať i to, aby súd neprisúdil iné plnenie, než akého sa účastníci domáhali. Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom,

čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než akým bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu. Nie je však porušením zásady viazanosti súdu petitom, ak súd inak právne kvalifikuje skutok, ktorý bol predmetom konania. Nie je porušením ne - ultra petitum, ak súd formulačne upraví petit návrhu vo výrokovej časti rozhodnutia, keď návrhu žalobcu vyhovuje. Súd musí výrokovú časť rozhodnutia formulovať tak, aby bola jasná, stručná, výstižná a predovšetkým materiálne vykonateľná.“

26. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí dovodil, že reštitučná výzva žalobcu zo dňa 21.04.2006 neobsahovala identifikáciu predmetu výzvy, neobsahovala označenie aktuálnych údajov evidencie katastra číslom parcely, druhom pozemku a výmerou, pričom žalobca k výzve nedoložil žiadne právne relevantné dôkazy o tvrdeniach vo výzve (PKV) a nekonkretizoval reštitučný dôvod podľa ust. § 3 reštitučného zákona. Posúdením uvedeného a odvolacej argumentácie žalobcu došiel odvolací súd k záveru, že uvedené závery súdu prvej inštancie vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že je potrebné rozlišovať výzvu na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam podľa ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona a žalobu, ktorou sa oprávnená osoba domáha proti povinnej osobe uloženia jej povinnosti súdom vydať a prinavrátiť vlastníctvo k nehnuteľným veciam, náležitosti ktorej upravoval v čase podania žaloby Občiansky súdny poriadok, teraz CSP. V prípade vady žaloby podanej v občianskom súdnom konaní, spočívajúcej v neurčitosti, nezrozumiteľnosti, alebo nevykonateľnosti jej petitu v dôsledku nedostatočnej špecifikácie nehnuteľností, vydania ktorých sa žalobca domáha, je potrebné postupovať v zmysle príslušných ustanovení OSP resp. CSP. Avšak pre posúdenie, či si oprávnená osoba riadne písomnou výzvou v zmysle ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona uplatnila právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam, je irelevantné, či tieto nehnuteľnosti dostatočne určitým spôsobom špecifikovala v následne podanej žalobe. Pri posudzovaní reštitučnej výzvy v zmysle ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona je potrebné vychádzať z obsahu samotnej výzvy, na ktorú je však v zmysle judikatúry NS SR a ÚS SR potrebné nazerať ako na neformálny úkon písomnej povahy, z ktorého má byť zrejmé, kto ho robí, komu je adresovaný a čoho sa týka. Reštitučnú výzvu je potrebné posudzovať s vyššou mierou tolerancie než je v občianskoprávných vzťahoch obvyklé, a to vzhľadom na zámer a cieľ reštitučných zákonov dosiahnuť nápravu aspoň niektorých krívd z predošlého totalitného režimu. Súd prvej inštancie pri posudzovaní predmetnej reštitučnej výzvy z hľadiska splnenia náležitostí kvalifikovanej výzvy podľa ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona v danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočne prihliadol práve na účel reštitučného zákona.

27. K otázke posudzovania náležitostí reštitučnej výzvy podľa ust. § 5 ods. 1 reštitučného zákona sa vyjadril ÚS SR v náleze č.k. I. ÚS 12/2010-47 z 07.07.2010: „Vzhľadom na to, že v § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam nie je bližšie vymedzený obsah pojmu „výzva“ a jej náležitosti, potom sa stanovenie minimálnych kritérií na jej určitosť a platnosť musí spravovať takým výkladovým pravidlom, ktoré sleduje naplnenie účelu zákona. Stanovenie minimálnych kritérií na určitosť a platnosť výzvy nesmie opomenúť ani to, či obsah výzvy je spôsobilý vyvolať zákonodarcom zamýšľané účinky, a rovnako je namieste neopomenúť a prihliadať na konkrétne okolnosti veci vrátane subjektu oprávnenej a povinnej osoby. Podľa ústavného súdu na splnenie požiadavky určitosti výzvy požiadavka minimálnej konkretizácie nehnuteľností, ku ktorým si sťažovateľka ako oprávnená osoba v posudzovanom prípade uplatnila reštitučný nárok, bola splnená označením príslušnej pozemkovoknižnej vložky a katastrálneho územia. Ústavný súd zároveň dodáva, že označenie nehnuteľností v menšom rozsahu, ako to učinila sťažovateľka vo svojej výzve, teda bez označenia pozemkovoknižnej vložky a katastrálneho územia, by už nemohlo spĺňať požiadavku minimálnej konkretizácie nehnuteľností a poukazuje na to, že takýto záver vyplýva aj z rozhodovacej činnosti ústavného súdu v iných prípadoch, predmetom ktorých bolo posúdenie obdobnej právnej otázky (pozri uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 150/09-21 z 30. apríla 2009). Podľa názoru ústavného súdu sa hodnotenie skutočnosti, že sťažovateľka vo svojej výzve nekonkretizovala dôvod, o ktorý svoj nárok opiera, spomedzi viacerých dôvodov uvedených v § 3 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z., ako nesplnenie požiadavky určitosti výzvy, javí ako formalistická a neprípustná aplikácia zákona, ktorá opomína jeho účel.“ Uvedené závery vyslovil alebo zopakoval ÚS SR vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. č.k. I. ÚS 250/2010-42 z 11.11.2010, č.k. I. ÚS 206/2010-42 z 24.11.2010, č.k. III. ÚS 373/2012-23 z 23.08.2012). Konkrétne v náleze č.k. I. ÚS 206/2010-42 z 24.11.2010 ÚS SR taktiež konkretizáciu nehnuteľností, ku ktorým si sťažovateľka ako oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok, považoval za dostatočnú označením príslušnej PKV a katastrálneho územia a uviedol, že záver všeobecných súdov,

že sťažovateľka vo svojej výzve nekonkretizovala dôvod, o ktorý svoj nárok opiera spomedzi viacerých dôvodov uvedených v ust. § 3 ods. 1 reštitučného zákona ako nesplnenie požiadavky určitosti výzvy, sa rovnako javí ako formalistická a neprípustná aplikácia zákona, ktorá opomína jeho účel.

28. Podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/59/2019 zo dňa 29.03.2022: „Podmienkami vzniku práva na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam sú existencia oprávnenej osoby, prechod vlastníckeho práva tejto osoby k nehnuteľným veciam vymedzeným v zákone na štát alebo na obec v rozhodnom období z dôvodu určeného zákonom (reštitučného dôvodu) a existencia povinnej osoby. Ustanovenie § 5 ods. 1 uvedeného zákona sa netýka podmienok vzniku práva na navrátenie vlastníctva, ale upravuje len spôsob jeho uplatnenia, a to tak, že ho treba uplatniť výzvou, že táto výzva musí mať písomnú formu, že musí byť urobená do 30. apríla 2006 a že v tejto lehote musí byť preukázaný prechod vlastníctva k nehnuteľným veciam na štát alebo na obec z niektorého reštitučného dôvodu vymedzeného v § 3 tohto zákona, pričom následkom neuplatnenia práva v stanovenej lehote je jeho zánik. Bolo vecou oprávnenej osoby, či právo na navrátenie vlastníctva v určenej lehote uplatní, alebo či ho neuplatní a nechá uplynutím lehoty zaniknúť. K zániku práva by však došlo aj v prípade, ak by nebola dodržaná písomná forma výzvy alebo ak by z výzvy nebolo zrejmé, resp. zistiteľné, ku ktorým nehnuteľnostiam má byť prinavrátené vlastníctvo alebo ak by nebol preukázaný dôvod prechodu vlastníctva na štát alebo na obec v zmysle § 3 zákona č. 161/2005 Z.z. Samotnú výzvu však nebolo možné považovať za právny úkon, pretože s ňou nebol spojený vznik práva na navrátenie vlastníctva, pretože, ako už bolo uvedené, vznik tohto práva bol podmienený splnením iných podmienok. Výzvou sa len malo uplatniť existujúce právo. Ak by vznik práva bol spojený až s doručením písomnej výzvy v zákonom určenej lehote, potom by sa nemohlo uplatniť ustanovenie o zániku tohto práva jeho neuplatnením, lebo by nemalo čo zaniknúť (zaniknúť môže len existujúce právo). Na takúto výzvu preto nebolo možné klásť prísne formálne a obsahové požiadavky vyžadované zákonom pre platnosť právnych úkonov.

Zákon č. 161/2005 Z.z. je podľa predmetu v ňom obsiahnutej právnej úpravy reštitučným predpisom, ktorého účelom je zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd. Orgány štátu sú pri aplikácii a interpretácii tohto predpisu povinné postupovať v súlade so zákonnými záujmami subjektov, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. K splneniu jeho účelu a cieľa je preto nutné, aby súdy interpretovali tento predpis vo vzťahu k oprávneným osobám čo najústretivejšie v duchu snahy o zmiernenie niektorých majetkových krívd, v dôsledku ktorých k prechodu majetku došlo. Z hľadiska interpretácie § 5 ods. 1 uvedeného zákona to potom znamená, že pre riadne uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva bolo postačujúce, ak v písomnej výzve doručenej povinnej osobe do 30. apríla 2006, boli nehnuteľnosti, ku ktorým sa uplatnilo právo na navrátenie vlastníctva, označené hoci aj len odkazom na konkrétne pozemnoknižné vložky v konkrétnom katastrálnom území, a rovnako bolo postačujúce, ak reštitučný dôvod v zmysle § 3 zákona bol preukázaný hoci aj len odkazom na dokument zapísaný v pozemnoknižných vložkách, z ktorého bol tento dôvod zistiteľný. Podľa § 68 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastrálnych nehnuteľnostiach a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení platnom v čase doručenia výzvy žalovaným bol totiž katastrálny operát (súbor dokumentačných materiálov obsahujúcich údaje katastra z jedného katastrálneho územia) verejný, každý mal právo doň nahliadať a robiť si z neho výpisy, odpisy alebo náčrty. V zmysle § 69 tohto zákona správa katastra bola povinná na požiadanie vyhotoviť potvrdený výpis alebo potvrdenú kópiu z pozemkových kníh, pričom tieto listiny boli označené za verejné listiny. Verejne dostupnou listinou s možnosťou jej vyžiadania z príslušného archívu bol aj dokument zistiteľný z pozemnoknižných vložiek, na základe ktorého bolo zapísané vlastnícke právo štátu. K tvrdenému odklonu od takéhoto rozhodnutia by mohlo dôjsť len v prípade takej interpretácie ustanovenia § 5 zákona č. 161/2005 Z.z. odvolacím súdom, ktorou by sa tento zasadil za významový protiklad uzavretého dovolacím súdom, tu však o taký prípad nešlo.“

29. S ohľadom na uvedené, ak súd prvej inštancie dovodil, že žalobca nepreukázal existenciu niektorého z reštitučných titulov podľa ust. § 3 ods. 1 reštitučného zákona a že z príslušných PKV nevyplýva a nie je zistiteľný žiadny reštitučný titul podľa ust. § 3 reštitučného zákona, vec nesprávne právne posúdil. Z PKV č. XXXX a č. XXXX zhodne vyplýva, tak ako uvádzal aj žalobca, že vlastnícke právo na štát v prípade pozemkov zapísaných na PKV č. XXXX prešlo podľa „rozhodnutia o výkupe zo dňa 28.2.1950 číslo 611/1950 a rozhodnutia o prídelení ONV Bratislava-okolie zo dňa 6.7.1960, číslo 6772/1960“ a v prípade pozemkov zapísaných na PKV č. XXXX podľa „rozhodnutia o výkupe zo dňa 25.06.1950 číslo 611/15/5/1950 a rozhodnutia o prídelení ONV Bratislava-okolie zo dňa 6.7.1960, číslo 6772/1960“, ktoré v konaní žalobca aj neskôr predložil (č.l. 428-434). Z toho vyplýva, že reštitučný dôvod v zmysle ust.

§ 3 reštitučného zákona bol preukázaný odkazom na dokument zapísaný v PKV č. XXXX a XXXX, z ktorého bol tento dôvod zistiteľný.

30. Pokiaľ ide o charakter pôdy, vo vzťahu ku ktorému namietal žalovaný 1/, že nespadá pod dikciu ust. § 2 ods. 1 reštitučného zákona, odvolací súd má za to, že je potrebné vychádzať zo skutočného, reálneho stavu a nie z údajov z katastra nehnuteľností a poukazuje na uznesenie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 204/2021 podľa ktorého: „Na druhej strane, najvyšším súdom označený nález vo veci č. k. III. ÚS 342/2017 z 25. októbra 2017 je pre posúdenie veci relevantný, keďže vlastne len dopĺňa najvyšším súdom zaujatý právny názor v posudzovanej veci. Ten spočíva (zjednodušene povedané) v tom, že pre aplikáciu zákona je rozhodný charakter poľnohospodárskej pôdy v čase vydania (nie v čase odňatia) s tým dodatkom, že pokiaľ takýto charakter využitia sporná pôda nestratila, aj napriek tomu, že v katastri nehnuteľností je evidovaná inak, aj v takom prípade je spôsobilým predmetom vydania a vzťahuje sa na ňu zákon č. 161/2005 Z.z.“. Ust. § 2 ods. 1 písm. a) a c) reštitučného zákona je potrebné vyložiť tak, že vlastnícke právo sa vracia k tým nehnuteľným veciam tvoriacim poľnohospodársku pôdu resp. lesný pôdny fond, ktoré v čase prijatia reštitučného zákona i v čase ich vrátenia tvoria poľnohospodársku pôdu (definovanú v ust. § 2 písm. b) zák. č. 220/2004 Z.z.) resp. lesný pôdny fond (porovnaj rozsudok NS SR z 26.11.2020 sp. zn. 5Cdo/27/2017), a akceptujúc právny názor ÚS SR uvedený v náleze sp. zn. III. ÚS 342/2017 z 25.10.2017 aj také nehnuteľnosti, ktoré síce z hľadiska formálneho, teda podľa údajov zapísaných v katastri nehnuteľností sú zapísané inak ako orná pôda alebo lesný pôdny fond, avšak v skutočnosti sú reálne využívané na tieto účely. Z uvedeného dôvodu je správna argumentácia žalobcu, že súd prvej inštancie mal v konaní skúmať skutočný charakter pôdy a nielen to, ako je táto zapísaná v katastri nehnuteľností, že v konaní nebol predložený žiaden dôkaz o tom, že by išlo o pozemok, ktorý nemožno vydať a súd prvej inštancie o.i. nevykonal žalobcom navrhovaný dôkaz - obhliadku predmetnej parcely.

31. Pokiaľ žalovaný 1/ v doplnení vyjadrenia k odvolaniu žalobcu odkazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/162/2019 z 29.07.2020, ktorý odkazuje na skorší rozsudok sp. zn. 7Cdo/169/2016 zo 14.06.2018 (zrušený nálehom ÚS SR č.k. III. ÚS 46/2020-71 z 30.03.2021) a v ktorom dospel NS SR k rovnakým záverom ohľadom skutočnosti, že spôsobilým predmetom navrátenia vlastníctva podľa reštitučného zákona nie je iná než poľnohospodárska pôda a lesný pôdny fond, odvolací súd uvádza, že neuvádza argumentačne nič navyše oproti prvému, vyššie uvedenému rozsudku NS SR, keďže len preberá jeho závery, preto toto rozhodnutie neprináša vôbec žiadne novoty v spornej otázke.

32. Posúdením všetkého zhora uvedeného, rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým žalobu zamietol, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pre ktoré sa ďalšími podstatnými stránkami veci a dôvodnosťou žaloby súd prvej inštancie nezaoberal (napr. identifikáciou pozemkov, skutočným charakterom pozemkov a pod.). Rozhodnutie vo veci samej odvolacím súdom by za tohto stavu v celom rozsahu nahrádzalo prvoinštančné rozhodnutie, čím by bolo stranám sporu odoprené právo namietat správnosť skutkových a právnych záverov na inštančne vyššom súde, a tým aj možnosť preskúmania správnosti záverov odvolacieho súdu, ku ktorým by dospel právnym posúdením skutkových zistení z hľadiska tých rozhodujúcich skutočností, ktoré považoval za významné na rozdiel od prvoinštančného súdu, ktorý sa nimi buď dostatočne náležite nezaoberal, alebo opomenul vôbec zaoberať.

33. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku ktorého súd prvej inštancie nevykonal ďalšie dôkazy, a tieto nie je účelné doplniť dokazovaním pred odvolacím súdom, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, t.z. vo výroku I., ktorým súd žalobu zamietol a závislom výroku II. o trovách konania, zrušil podľa ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie podľa § 391 ods. 1 CSP, v ktorom súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle ust. § 391 ods. 2 CSP vec právne a skutkovo posúdi, vykoná dokazovanie, dôkazy náležite vyhodnotí a na základe výsledkov vykonaného dokazovania znovu posúdi dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku z hľadiska splnenia zákonom stanovených podmienok v zmysle reštitučného zákona (zákona č. 161/2005 Z.z.).

34. V novom rozhodnutí vo veci samej súd prvej inštancie rozhodne aj o náhrade trov konania (§ 396 ods. 3 CSP).

35. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).